

Μίλαν Κούντερα, *Ο Ιάκωβος κι ο αφέντης του*

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας – Ομάδα Μουσικού Θεάτρου ΟΠΕΡΑ

Η Ομάδα Μουσικού Θεάτρου ΟΠΕΡΑ, με συμπαραγωγό το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, έδωσε στο θέατρο Επίκεντρο της αχαϊκής πρωτεύουσας μία από τις καλύτερες νεανικές και ουσιαστικά πειραματικές παραστάσεις του φετινού θεατρικού χειμώνα. Ακριβέστερα, ανεβάζοντας την “παραλλαγή” του Κούντερα πάνω στον Ντιντερό, η ομάδα ΟΠΕΡΑ βρίσκει τον βηματισμό που εν σπέρματι διαφαινόταν στις δύο προηγούμενες δουλειές της (*Οι Σοφολογιότητες, Κοίτα με*).

Ο Θοδωρής Αμπαζής αξιοποιεί την ευδόκιμο θητεία του ως μουσικός στο θέατρο, καθοδηγώντας τους νέους ταλαντούχους ηθοποιούς του σ’ ένα θέατρο μουσικής τάξεως από φιλοσοφική σκοπιά, που εφαρμόζεται με λαμπρά αποτελέσματα σε έργα πρόζας, τα οποία δεν μελοποιούνται αλλά πραγματώνονται με μουσικούς όρους και θεατρικά μέσα.

Η επιλογή του φετινού έργου είναι εξόχως ενδιαφέρουσα. Από τη μια ο ίδιος ο Κούντερα χρησιμοποιεί μουσική γλώσσα για να το χαρακτηρίσει εν πλήρει συνειδήσει ότι η αλλαγή του κώδικα από το μυθιστόρημα του Ντιντερό στη δραματική γραφή συνιστά μια “variation” που εμπλουτίζει την ανάγνωση του θέματος, χωρίς να αλλοιώνει τον σημασιολογικό χαρακτήρα και χωρίς να διαταράσσει το κέντρο βάρους του. Από την άλλη, ο *Ιάκωβος κι ο αφέντης του* είναι ένα έργο στο οποίο διακρίνεται με ενάργεια ο φιλοσοφικός προβληματισμός και η θεωρητική κατασκευή που εύκολα μπορούν να μετατρέψουν ένα θεατρικό έργο σε ανιαρό δοκίμιο· αυτός ο κίνδυνος απεφεύχθη πλήρως.

Η παράσταση σέβεται απολύτως τον νουν του κειμένου και, χωρίς να αρνείται τον διανοούμενο χαρακτήρα του, φιλοτεχνεί ένα θέατρο πολύχυμο, ελαφρό, λαϊκό στην πρόσληψή του, υψηλού γούστου, συγκροτώντας το θέαμα με λιτά εξωτερικά μέσα, αλλά αξιοποιώντας στο έπακρον τις δυνατότητες των ηθοποιών οι οποίοι επιστρατεύουν ένα σύνθετο αλλά ομοιογενή θεατρικό κώδικα μουσικής τάξεως. Η κίνηση (Μαριέλα Νέστορα) δεν είναι χορογραφημένη· συμβαδίζει με το ρυθμό του υποκριτικού οίστρου· η μουσική (Θοδωρής Αμπαζής) δεν “επενδύει” την παράσταση, δεν λειτουργεί ως χαλί, ούτε επαίρεται για τη δεξιοτεχνία της· συνδέει οργανικά τον άλογο ήχο με τη λειτουργία του ορθού λόγου μετέχοντας στη φύση αμφοτέρων. Οι ηθοποιοί (Κώστας Κορωνάιος, Λεονάρδος Μπατής, Ασπασία Παπαϊωσήφ, Δανάη Σαριδάκη, Γιώργος Στάμος, Τζωρτζίνα Δαλιάνη, Φανή Παναγιωτίδου, Μαρία Βασιλάκη) επικοινωνούν σκηνικά, χρησιμοποιούν ενιαίο υποκριτικό κώδικα, εναλλάσσονται σε ρόλους συνόλου και σολίστ, αξιοποιώντας όλη τη γκάμα των εκφραστικών μέσων, αναγορεύουν σε ουσιαστικό συμπαίκτη την άδεια σκηνή που “διαβάζει” την ουσία του έργου, οργανώνουν τα οικεία θεατρικά και χαρακτηρολογικά περιβάλλοντα με τα ελάχιστα αναγκαία σκηνογραφικά στοιχεία (Μαρία Βασιλάκη) και κοστούμια (Ιωάννα Τσάμη).

Η παράσταση είναι πράγματι χαρίεσσα· σαν παιδικό παίγνιο που μιλάει για τα σοβαρά με αθωότητα, ακολουθεί τον άνθρωπο στις τρελλές διαδρομές του, στην πρόκληση της άφευκτης μοίρας που εναλλάσσεται με την τυχειότητα, στην ιστορική πορεία που ανατρέπεται με τους πεσσούς που ρίχνει κατά τις διαθέσεις του ο συγγραφέας-Θεός (απολαυστική η ηχητική παρουσία του Αλέξανδρου Λογοθέτη), στους πολυποίκιλους στροβίλους του πάθους για ζωή και της αναπόφευκτης υπαρξιακής ανησυχίας.